

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาในการซื้อหรือจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดซื้อจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่การประกาศประมูล การประมูล จนถึงการแจ้งชื่อผู้ชนะการประมูล โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 3 คน ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน ผู้แทนชุมชน จำนวน 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 17 คน ได้สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาปัญหาในการซื้อหรือจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาล

จำนวน 3 คน ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน ผู้แทนชุมชน จำนวน 3 คน ผู้ประกอบการ 3 ราย และจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ สามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่ตั้งไว้ พบว่า

1. ปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง สรุปได้ดังนี้

(1) ปัญหาในขั้นตอนการขายเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในโครงการที่ไม่ใช่โครงการก่อสร้าง เช่น การประมูลจ้างเก็บขนขยะและนำไปกำจัด ฯลฯ มักประสบปัญหาไม่มีผู้ซื้อเอกสารประมูลหรือมีผู้ซื้อเอกสารประมูลน้อย บางรายซื้อใบเสนอราคาแต่ไม่ยื่นประมูล ทำให้ประสบปัญหามีผู้ยื่นประมูลไม่ถึง 2 ราย เป็นเหตุให้ต้องยกเลิกการประมูลไป ทำให้เทศบาลต้องจัดทำเอกสารการประมูลใหม่เพื่อไม่ให้เทศบาลเกิดความเสียหาย ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพิ่มขึ้น และในส่วนของโครงการก่อสร้างในบางโครงการ มีผู้ซื้อเอกสารการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นจำนวนมาก และมีการแข่งขันกันประมูลมาก ทำให้ประสบปัญหาในเรื่องของการเสนอราคาต่ำกว่าราคากลางมากเกินไป คือเกินกว่าที่ราชการกำหนดไว้ พอถึงเวลาดำเนินการทำงานจริงก็ไม่สามารถทำได้ตามที่ตนเสนอราคาไว้ จึงทำให้ประสบปัญหาผู้รับเหมาทำงาน และในกรณีที่ไม่ทำงาน ก็ทำให้ได้ผู้เสนอราคาที่ทำงานไม่มีคุณภาพและทำให้ได้รับงานที่ไม่มีประสิทธิภาพมากนัก

(2) ปัญหาในขั้นตอนของการยื่นเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีปัญหาที่มีขั้นตอนในการดำเนินการค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากในวันยื่นเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการก่อสร้างบางโครงการ มีผู้ยื่นเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นจำนวนมาก ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ประกอบการจะต้องวางหลักประกันของพร้อม

กับการยื่นเอกสารประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้หลักประกันอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

5.1 เงินสด

5.2 เช็คที่ธนาคารสั่งจ่ายให้แก่เทศบาลตำบลยางเนิ้ง โดยเป็นเช็คลงวันที่ที่ยื่นเอกสารประมูลจ้าง หรือก่อนหน้านั้นไม่เกิน 3 วันทำการของทางราชการ

5.3 หนังสือค้ำประกันของธนาคารในประเทศตามแบบหนังสือค้ำประกัน

5.4 หนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์และประกอบธุรกิจค้ำประกันตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งได้แจ้งชื่อเวียนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบแล้วโดยอนุโลมให้ใช้ตามแบบหนังสือค้ำประกัน

5.5 พันธบัตรรัฐบาลไทย

ในวันยื่นเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ประกอบการจะนำหลักประกันของมาแต่ละรายไม่เหมือนกัน บางรายก็วางหลักประกันซองเป็นเงินสด บางรายก็วางหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันธนาคาร บางรายก็เป็นพันธบัตรรัฐบาลไทย การที่เทศบาลตำบลยางเนิ้งออกเอกสารให้เพื่อใช้เป็นหลักฐานนั้น ก็แตกต่างกัน ถ้าเป็นเงินสด ก็จะออกเป็นใบเสร็จรับเงินของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง หากเป็นหนังสือค้ำประกันของธนาคารก็จะมีหลักฐานรับหนังสือค้ำประกัน ซึ่งก็มีขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไป ประกอบกับเทศบาลตำบลยางเนิ้ง มีการกำหนดช่วงเวลาในการยื่นเอกสารการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างน้อย จึงทำให้ขั้นตอนในการรับเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ต้องรีบเร่งรับเอกสารของผู้ประกอบการให้ทันตามเวลา

(3) ขั้นตอนของการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น ในวันประมูลจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลยางเนิ้ง ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการประมูลในระบบนี้จะต้องมีวงเงินสองล้านบาทขึ้นไป ซึ่งเป็นวงเงินค่อนข้างสูง ในปีงบประมาณหนึ่งๆ อาจจะมีการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น จึงทำให้คณะกรรมการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินและขาดความเชี่ยวชาญในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งปัญหาเกิดจากเทศบาลตำบล

ข้างหนึ่งไม่ได้มีการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ คณะกรรมการจะมีความรู้ในเบื้องต้นเท่านั้นเอง

(4) ขั้นตอนของการแต่งตั้งคณะกรรมการ เกิดปัญหาในเรื่องของการคัดเลือกประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลนั้นยังไม่มีที่เหมาะสม เนื่องจากการเลือกประชาชนที่มาทำหน้าที่ผู้แทนชุมชนในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการนั้น เทศบาลตำบลยางหนึ่ง ไม่ได้คัดเลือกตามความรู้ความสามารถ และไม่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในเบื้องต้น จึงส่งผลทำให้ผู้แทนชุมชนที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เลยแม้แต่น้อย และมีลักษณะคล้ายตามคณะกรรมการที่เป็นพนักงานของเทศบาล โดยไม่มีการพิจารณาให้ถ้อยแท้ จึงทำให้ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะถูกชักจูงโดยพนักงานเทศบาล เพียงแต่เข้ามาร่วมรับรู้แต่ไม่สามารถพิจารณาหรือเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เท่าที่ควร

(5) ปัญหาที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินงาน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งมีวงเงินค่อนข้างมาก จึงทำให้เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบฯ ทุกขั้นตอน หากขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้ศึกษาระเบียบให้ชัดเจน อาจทำให้เกิดปัญหาและนำไปสู่การฟ้องร้องต่อศาลปกครอง ซึ่งปัญหาเกิดจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลไม่ได้เข้ารับการอบรมจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะได้รับการอบรมเป็นบางโครงการที่จัดอบรมเท่านั้น

(6) ปัญหาการฮั้วประมูลของผู้ประกอบการ ซึ่งถึงแม้จะเปลี่ยนมาใช้การประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก็ยังพบปัญหาในเรื่องของการฮั้วประมูลของผู้ประกอบการอยู่เป็นจำนวนมาก ในบางโครงการของเทศบาลตำบลยางหนึ่ง พบว่ามีผู้ประกอบการซื้อเอกสารประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นจำนวนหลายราย แต่ในขั้นตอนการยื่นเอกสารประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีเพียงไม่กี่รายเท่านั้นที่ยื่นเอกสารประมูล ซึ่งอาจจะมีการสมยอมราคากันระหว่าง

ผู้ประกอบการ การกระทำดังกล่าวอยู่นอกเหนือหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการประมูล ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ไม่สามารถควบคุมได้

(7) ปัญหาในเรื่องของขั้นตอนในการคืนหลักประกันของการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพบว่า เทศบาลตำบลยางเนิ้งจะคืนหลักประกันของการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ก่อนข้างห้า ซึ่งในการคืนเงินประกันนั้นจะต้องคืนให้ผู้รับเหมาภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้พิจารณาในเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว เว้นแต่ผู้เสนอราคายที่คัดเลือกไว้ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดไม่เกิน 3 ราย จะคืนให้ต่อเมื่อได้ทำสัญญาหรือข้อตกลงหรือเมื่อผู้เสนอราคาได้พ้นจากข้อผูกพันแล้ว การคืนหลักประกันของ ไม่ว่ากรณีใดๆ จะคืนให้โดยไม่มีดอกเบี้ย แต่เทศบาลตำบลยางเนิ้งมักจะคืนเงินประกันให้กับผู้ประกอบการเกินระยะเวลาที่กำหนด และมีขั้นตอนในการคืนหลักประกันของที่ยุ่งยากเกินไป

2. แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ เห็นว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง สรุปได้ดังนี้

(1) ควรมีการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และจัดให้มีการจัดประชุมเพื่อจัดเตรียมงานทุกครั้งก่อนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละโครงการ

(2) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความรู้ความสามารถ เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นได้พัสดุหรือได้งานที่มีคุณภาพตามต้องการ

(3) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติเกี่ยวกับการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

(4) ควรมีการประเมินผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดเช่นเดิมอีก

(5) ควรให้ผู้ประกอบการหรือผู้รับเหมาจดทะเบียนรายชื่อเข้าร่วมประมูลงานกับทางเทศบาลตำบลยางเนิ้งไว้ เพื่อเป็นการรับรองคุณภาพของงานของผู้เสนอราคาในการเข้าร่วมประมูลงานในแต่ละครั้ง

(6) ก่อนการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนที่จะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ควรจัดให้มีการคัดสรรผู้แทนชุมชนที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์และมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดซื้อหรือจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

(7) ควรหาวิธีในการลดขั้นตอนการปฏิบัติตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ไม่ขัดต่อระเบียบฯ และควรเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศและอบรมความรู้ความเข้าใจในระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สามารถเข้าสู่การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

(8) ควรมีการจัดอบรมให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้รับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประมูลงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการที่ได้ดำเนินการผ่านมาแล้ว เพื่อให้การประมูลงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถแก้ปัญหาจากการประมูลด้วยระบบเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(9) ควรจัดหาบุคลากรทางด้านการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่ม เนื่องจากบุคลากรทางด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีน้อย ซึ่งไม่เพียงพอต่อปริมาณงานในด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง

(10) สำหรับในโครงการที่เกี่ยวกับการก่อสร้างนั้น ควรระบุระยะเวลาในการยื่นเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้มีระยะเวลานานกว่าเดิม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการดำเนินการรับเอกสารการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

(11) ควรมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานและการดำเนินการประมูลงาน เนื่องจากความเสี่ยงเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ทุกขั้นตอนของการทำงานในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง เทศบาลควรมีการป้องกันความเสี่ยงเท่าที่สามารถกระทำได้ เรียกว่า การบริหารความเสี่ยง

จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการบริหารความเสี่ยงในเทศบาล ซึ่งหลักการที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล

สำหรับผู้แทนชุมชน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เลย จึงไม่ได้ระบุปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก็เลยไม่ได้กล่าวถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

5.2 อภิปรายผล

ผลของการศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ สามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปผล ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่ตั้งไว้ พบว่า ปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้งที่เห็นได้ชัดก็คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐบาลกลาง ซึ่งรัฐบาลกลางก็ได้จัดให้มีการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นเพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่รัฐบาลยังไม่ทราบถึงปัญหาที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบใหม่นี้ ซึ่งเทศบาลตำบลยางเนิ้งก็เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ของเทศบาลยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องรีบแก้ไขในจุดนี้ต่อไป

โดยผลการศึกษาของ อรวรรณ ศิวปฐมชัย (2549) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างได้ และการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ยังขาดคู่มือที่ชัดเจนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเจ้าหน้าที่พัสดุไม่ได้รับการฝึกอบรมในระยะเวลาที่เพียงพอและเหมาะสม ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุรู้ว่าเว็บไซต์ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แต่ส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของการวิจัยการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในเทศบาลตำบลยางเนิ้ง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบปัญหาเพิ่มเติมบางประการ กล่าวคือ ปัญหาในขั้นตอนของการยื่นเอกสารประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีขั้นตอนที่มี

ความยุ่งยากซับซ้อน และยังพบปัญหาในส่วนของผู้ประกอบการ ซึ่งผู้ประกอบการพบว่าเทศบาลตำบลยางเนิ้งคืนหลักประกันของให้ตนช้า คือไม่เป็นไปตามกำหนดไว้ในประกาศประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เทศบาลตำบลยางเนิ้งได้จัดทำขึ้น ซึ่งต้องคืนหลักประกันของให้ผู้ประกอบการภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่เทศบาลได้พิจารณาเบื้องต้นแล้ว แต่เทศบาลตำบลยางเนิ้งก็ยังปฏิบัติไม่ได้ตามนี้

การศึกษาของ พานิช หมุ่มศิริ (2550) ซึ่งศึกษาในหน่วยงานกรมสรรพสามิต พบปัญหาเหมือนเทศบาลตำบลยางเนิ้ง คือ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ มักพบปัญหาเรื่องเอกสารที่มีจำนวนมาก ขั้นตอนที่มีความซับซ้อน เอกสารไม่เป็นระบบ ดังนั้นการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดการฐานข้อมูลเพื่อช่วยลดเวลาและจัดการเอกสารต่างๆ จะทำให้เป็นระบบดีขึ้น

เมื่อนำผลการศึกษาเปรียบเทียบการศึกษาของธีรดา เหล็กงาม ในเรื่อง การเปรียบเทียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบ e-Auction กับวิธีการประมูลแบบเดิม พบว่า ผลการศึกษามีประเด็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การศึกษาของธีรดา เหล็กงาม พบว่าเจ้าหน้าที่พัสดุมีความคิดเห็นเชิงบวกในการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มากกว่า โดยมีความคิดเห็นว่าวิธีนี้สามารถประหยัดงบประมาณได้มากกว่าเดิม และสามารถลดขั้นตอนการจัดทำเอกสารมากกว่าเดิม สรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างลดลงกว่าเดิม และยังสามารถพูดคุยกันระหว่างผู้มีสิทธิเสนอราคาที่ผ่านมาการคัดเลือกได้มากกว่าการประมูลแบบเดิม ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ซึ่งพบว่ามีปัญหาทางด้านเอกสารที่ยุ่งยาก และมีขั้นตอนที่มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างโดยตรงของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง มีน้อยคือมีผู้รับผิดชอบเพียงคนเดียว และมีงานเอกสารที่จะต้องจัดทำเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังไม่มีการจัดระบบในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงทำให้มีความเห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก เพราะมีในการของการหาตลาดกลางเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งต้องคอยประสานงานกับตลาดกลางตลอดการประมูล ประกอบกับโครงการก่อสร้างบางโครงการของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ซึ่งมีผู้ยื่นเอกสารประมูลเป็นจำนวนมาก และเวลาในการยื่นเอกสารประมูลมีจำกัด จึงทำให้เกิดความวุ่นวายในการรับเอกสารประมูลด้วยระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ แต่ในส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยเล่มนี้ ก็คือพบว่า วิธีการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาการซ้ำประมวลกันของผู้ประกอบการได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องหาทางแก้ไขต่อไป

จากผลการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตน และหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง ซึ่งภายใต้การปกครองตนเองนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการต่าง ๆ ด้วยความรัดกุม และให้เป็นไปตามระเบียบฯ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะทำให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการให้บริการแก่ประชาชน ในด้านสาธารณูปโภค การจัดซื้อจัดจ้างในสิ่งที่ประชาชนต้องการ จะเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ อีกทั้งหากนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังให้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคม ซึ่งควรนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในหน่วยงานราชการ เพื่อให้มีการเอาผิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง
2. หลักคุณธรรม ควรส่งเสริม สร้างจิตสำนึก ค่านิยม และจรรยาบรรณในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ปราศจากคอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม

3. หลักการมีส่วนร่วม ควรให้องค์กรอิสระ และประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐทุกขั้นตอน

4. หลักสำนึกรับผิดชอบ ควรสร้างความรู้สึกรับผิดชอบในการเป็นเจ้าของ และสร้างความพร้อมในการตรวจสอบจากหน่วยงานอื่นได้ตลอดเวลา และควรมีการติดตามและประเมินผลการทำงาน

5. หลักความโปร่งใส ในกระบวนการทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ควรมีความโปร่งใส และเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้ทราบ

6. หลักความคุ้มค่า ในการดำเนินการตามขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนการออกแบบ การกำหนดสเปค ควรมีการสำรวจและออกแบบให้ตรงกับความต้องการใช้งานอย่างแท้จริง กำหนดมาตรฐานสินค้าให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งในการตรวจสอบแต่ละครั้งควรเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบ ด้านการประมาณราคากลาง ควรมีการกำหนดราคากลางที่เป็นจริงและเป็นธรรม เหมาะสม เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อลดปัญหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ การกำหนดคุณสมบัติของผู้แข่งขัน ควรยึดหลักการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแต่ละรายไว้อย่างเหมาะสมในแต่ละระดับ และขึ้นทะเบียนผู้มีสิทธิเสนอราคา การซื้อขายเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ควรสร้างความหลากหลายในช่องทางการขอรับหรือซื้อเอกสาร เช่น e-mail อินเทอร์เน็ต ทางไปรษณีย์ เป็นต้น และควรมีการกำหนดการยื่นซองมากกว่า 1 แห่ง เพื่อความปลอดภัยของผู้เสนอราคา ทั้งนี้ก่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันอย่างเสรี และค้ำประกันผลประโยชน์ของส่วนร่วม

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ของหน่วยงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1) ควรมีการพัฒนา และปรับปรุง กฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) เพื่อรองรับการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ที่มีลักษณะซับซ้อนของรายละเอียดของคุณภาพสินค้า เนื่องจากระเบียบ และแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับการ

จัดซื้อจัดจ้างพัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท โดยเฉพาะพัสดุที่มีความซับซ้อนมาก และเป็นสินค้าผูกขาด (Monopoly Goods) หรือมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการที่สามารถเสนอราคาแข่งขันกันได้น้อยราย

2) ให้ความสำคัญต่อบุคลากรของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากบุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพ

3) เน้นส่งเสริมแนวคิดจริยธรรมทางการให้บริการรวมทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลยางเนิ้งควรมีนโยบายส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น

2. ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาล ควรให้ความสำคัญกับระเบียบข้อบังคับและขั้นตอนในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้มากกว่าเดิม

2. เทศบาลตำบลยางเนิ้งควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้กับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อวิธีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์และเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่อไป

3. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพและสมรรถนะด้านระบบสารสนเทศให้กับหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานในส่วนท้องถิ่น ให้สามารถรองรับระบบจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

4. ภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลและสามารถรับข่าวสารได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้ประชาชนได้รับทราบ

5. เทศบาลตำบลยางเนิ้งควรจัดให้มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างในการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์หลังจากการประมูลสิ้นสุดลง

6. ภาครัฐควรมีบทลงโทษที่รุนแรงและชัดเจน สำหรับผู้ประกอบการที่มีพฤติกรรมในการฮั้วประมูลงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เทศบาลตำบลยางเนิ้งควรสนับสนุนให้มีการศึกษาและค้นหาข้อมูลเชิงลึก และควรเป็น การศึกษาที่มีความต่อเนื่อง เนื่องจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์นั้น มีกระบวนการที่มีข้อจำกัดทางเทคนิคเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเทศบาลตำบลยางเนิ้ง ต้องปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้เป็น อย่างดี จึงจะทำให้เทศบาลตำบลยางเนิ้งมีการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ยังเห็นถึงความสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วย ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง อาจมีปัญหาและอุปสรรค แตกต่างกัน เนื่องจากมีข้อจำกัดทางเทคนิคที่แตกต่างกัน และมีบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งการศึกษา ครั้งต่อไป ควรศึกษาและเรียนรู้เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน ที่นำเอาระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อนำมา ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์